

[Christmas Møller.]

stemmelse mellem dette Forhold og det, der omhandles i det foreliggende Lovforslag.

Dertil kommer en anden Betragtning. Der føres en voldsom Agitation angaaende Opsigeligheden af Butikken. Men her foreligger der efter min Opfattelse et Enten-Eller. Det er ligetil, at alle de Betragtninger, som kan anstilles — og som ogsaa er blevet anstillet her i Dag — angaaende det Forhold, at efter saa og saa lang Tids Forløb skal man ud af sin Butik, fører logisk og konsekvent til, at der skal være Uopsigelighed for Livstid. Thi alle de Betragtninger, der kan anstilles over Vanskelighederne ved efter et eller to eller tre Aars Forløb at skulle ud af Butikken, kan med akkurat samme Ret; ja, i en vis Forstand med øget Styrke fremsættes, jo længere Manden har haft Butikken. Derfor maa efter vor Opfattelse ogsaa paa dette Punkt Betragtningen blive den, at præceptive Regler, altsaa ufravigelige Regler, saaledes som der her er stillet Forslag om, lader sig ikke gennemføre, i hvert Fald ikke med Tilslutning fra vor Side.

Vi maa endvidere mene, at lige indtil vi sidste Gang medvirkede, var der gode økonomiske Betragtninger, der talte for, at man under ekstraordinære Forhold maatte have en saadan Lovgivning, men i Dag er Stillingen den, at den højtærede Indenrigsminister end ikke ved Lovforslagets Fremsettelse har haft nogen økonomisk Begrundelse for det, han har kun haft den almindelige Betragtning, at Statsmagten skal gribe ind paa dette Omraade. Vi er begribeligvis rede til at drøfte, om der paa den ene eller den anden Maade kan opstilles Regler, men vi vil under ingen Omstændigheder være med til at give dem den Karakter, Ministeren har givet dem. Som hele den økonomiske Udvikling er, ser vi heller ikke rettere, end at alt taler for — for saa vidt det da ikke lykkes Nationalbankdirektør Bramsnæs at standse Nybyggeriet i større Udstrækning, end han allerede har gjort det —, at Problemet ikke bliver at faa Lejligheder og Butikker, men at faa udlejet dem, der er. Problemet er det modsatte af det, der skulde være Begrundelsen for en Lovgivning som denne.

Jeg haaber, at Indenrigsministeren af dette vil forstaa, at de Betragtninger, jeg har tilladt mig at fremsætte angaaende det almindelige Lejeforslag, nogenlunde var saa uvenlige, som jeg overhovedet kunde gøre dem, men at man naturligvis ikke — det gentager jeg —, naar man nu engang har

ham, kan lade være med at gaa ind i en dybtgaaende Overvejelse om det, han har fundet ud af.

Om det andet Lovforslag, om Beskyttelse af Erhvervsvirksomhed i lejet Ejendom, vil jeg sige, at vi mener, som vi tidligere har sagt, at der i dette Forslag og det Problem, det omfatter, er et Spørgsmaal, som man ikke uden videre kan afvise at behandle, og Indenrigsministeren kan ogsaa med megen Styrke, som han gjorde det, henvise til, at 3 meget fremtrædende rets-kyndige har hjulpet ham med dette Arbejde. Det er givet, at en Mand, der har siddet i en Butik et langt Stykke Tid og oparbejdet sin Kundekreds, selv har skabt en Værdi — se ogsaa, at det engelske Forslag betragter det som good-will i den ene eller den anden Form.

Maa jeg her sige, at jeg heller ikke er helt enig med det ærede Medlem Hr. Elgaard, naar han vil skille Hovedstad og Provins. Jeg synes, at han glemmer Byen med de 13 Landeveje, for hvis han tænkte paa de 13 Landeveje førende ind til Byens Centrum og Butikken over for Hotel Randers, er det saa ligegyldigt, om man har sin Butik der, eller man har den ved Begyndelsen af Byen paa en af de 13? Nej, det kan en Redaktør af et Randersblad ikke mene. Og derfor vil jeg gerne sige til ham, at ogsaa her synes jeg, at vi skal holde hele Problemet samlet, og at det i hvert Fald ikke er et københavnsk Problem alene, men omfatter videre Kredse.

Efter min Opfattelse er Sagen ikke saa ligetil, som den højtærede Indenrigsminister siger. Det er naturligvis rigtigt, at der kan være en Kundekreds oparbejdet. Men det kan nu ogsaa være rigtigt, at det er en Konjunkturgevinst i sig selv, hvor Byens Strøg drejer den Vej og skaber en Strøm forbi den paagældendes Butik, saaledes at det i og for sig ikke er den paagældende, der har skabt det, men selve Udviklingen. Og Reversen af Medaillen ser vi aldrig noget til, Erstatningen for Tabet. Vi har mange Eksempler paa Tab svarende til den Gevinst, man taler om. Lillebæltsbroen, Strib nævner jeg blot som Eksempler. Den nye Banegaard i Aalborg, den Omflytning af Værdier, der skabtes. Tager vi Hovedstaden, tror jeg, at vi i Udvalget, naar vi beder om det, vil kunne faa udmærkede Eksempler paa, at den Drejning, som Byen har foretaget fra Kongens Nytorv, Bredgade ud over Vesterbrogade, har forandret Værdier i umaadeligt Omfang. Ejendomsværdierne i Bredgade er utvivlsomt helt